

Raamatun ymmärtämisen vaikeus

Kristittyjen tulisi perustaa kaikki opetuksensa Raamatun kirjoituksiin. Tämä on kuitenkin vaikea tehtävä, koska Raamatun lukijaan vaikuttavat väistämättä hänen aiemmin kuulemansa selitykset ja uskomukset. Vaikka lukija ei tahtoisi, niin isiltä perityt opit ja perinnäissäännöt vaikuttavat hänen ymmärrykseensä, kun hän lukee Raamattua. Samoin vaikuttavat sen yhteisön yleiset uskomukset, jossa lukija elää ja kasvaa. Niinpä me pyrimme tiedostamattamme sisällyttämään Raamattuun jo aiemmin omaksumiamme näkemyksiä, kun alamme lukea sitä. Tältä piilovaikutukselta ei yksikään Raamatun lukija ole suoja, olipa hän sitten kristitty tai ateisti.

Jotta löytäisimme kirjoitusten alkuperäisen merkityksen, tulee meidän lukea Raamattua mahdollisimman puolueettomasti ja avoimin sydämin. Me emme saa asetta etukäteen jonkin tulkinnan puolelle ja jotakin toista tulkintaa vastaan. Kaikkein vähiten meillä on lupa asettaa jonkin ryhmän puolelle muita ryhmiä vastaan. Sellainen olisi lahkolaisuuden syntiä, eriseuraisuutta ja riitoja aiheuttavaa puolueellisuutta. Sen sijaan, että olisimme jo etukäteen valinneet puolellemme tai lyöneet lukkoon lopullisen kantamme, tulee meidän tutkia kirjoituksia vilpittömin ja vastaanottavaisin mielin, niin että kirjoitukset saavat muodostaa mielessämme sen näkemyksen opetuksesta, jonka Jumala tahtoo meidän oppivan, ja jota Raamatun kirjoittajat ovat tahtoneet tuoda esiin.

Kun tutkimme kirjoituksia näistä lähtökohdista käsin, niin meidän on lisäksi huomioitava kulloinenkin asiayhteys ja se, mitä Raamatun muissa kohdissa on sanottu siitä samasta asiasta. Raamatun kirjoja ja kirjeitä tulee lukea kokonaisuuksina, jotka voidaan jakaa pienempiin kokonaisuuksiin esimerkiksi seuraavalla tavalla (jos et pidä luettelosta, niin [hyppää sen ylitse](#)):

1. Vanha testamentti
 - a. Kirjoitukset ennustivat etukäteen tulevasta messiaasta ja kuninkaasta, Jeesuksesta.
 - b. Kirjoitukset kertovat maailman synnystä, ensimmäisistä ihmisistä Adamin pojan seetin sukulinjassa Nooan ja vedenpaisumukseen asti, ja sitten Seemin sukulinjasta Aabrahamin, Iisakin ja Jaakobin jälkeläisten historian 400-luvulle asti ennen ajan laskun alkua (kirjoitukset sisältävät Israelin historian profeetta Malakiaan asti).
 - c. Kirjoitukset antoivat Jumalan lain ja elämän ohjeet "vanhaan liittoon".
2. Uusi testamentti
 - a. Vanha testamentti oli Jeesuksen ja apostolien "Raamattu". Uutta testamenttia ei ollut vielä kirjoitettu tai sen kaikkia kirjoituksia ei ollut vielä koottu yhtenäiseksi kirjoituskokoelmaksi apostolien aikana.
 - b. Uutta testamenttia tulee lukea vanhan valossa, niin että uusi ei kumoa vanhaa vaan selittää ja täydentää sitä, vahvistaa aiemmin tulleen Jumalan sanan todeksi.
 - c. Kirjoitukset selittivät Vanhaa testamenttia ja kertoivat sen profetioiden täyttymyksestä Jeesuksen kristuksen syntymässä, elämässä, ristinkuolemassa, ylösnousemuksessa, taivaaseen astumisessa, toisessa tulemuksessa, viimeisellä tuomiolla ja iankaikkisessa Jumalan valtakunnassa.
 - d. Kirjoitukset antoivat Jumalan käskyt ja elämän ohjeet "uuteen liittoon".

Lisäksi on huomioitava seuraavat seikat:

3. Kirjan lajityyppi
 - a. Historian kirjoitus (Mooseksen kirjat, Tuomarien kirja, Joosuan kirja, Samuelin kirjat, Kuninkaiden kirjat ja Aikakirjat, Esra, Nehemia ja profeetat soveltuvien osin)

- b. Viisaukirjallisuus (Sananlaskut ja Saarnaajan kirja) ja laulut (Psalmit, Korkea veisu, Valitusvirret)
 - c. Laki ja moraaliset opetukset (erityisesti Mooseksen 2., 3. ja 5. lukujen kirjat)
 - d. Profeettalliset kirjat (profeetan nimeä kantavat kirjat ja muut kirjat soveltuvin osin)
 - e. Muut kertomukset (Ruut, Ester ja Job)
4. Kirjoittaja
- a. Mitä kirjoittaja on kirjoittanut samasta asiasta muualla ja millaista kieltä ja mitä sanoja hän on käyttänyt?
 - i. Mitä hän on kirjoittanut samassa kirjassa tai kirjeessä?
 - ii. Mitä hän on kirjoittanut muissa kirjoissa tai kirjeissä?
 - b. Mitkä kirjoittajaan liittyvät henkilökohtaiset luonteenpiirteet, ominaisuudet ja tausta ovat voineet vaikuttaa kirjoituksen sisältöön?
5. Aika
- a. Milloin kirja on kirjoitettu ja mitä aikaa se kuvaa?
 - b. Ovatko kirjoittajan ajan tapahtumat, tavat tai uskomukset vaikuttaneet kirjoituksen sisältöön?
 - c. Onko kirjoittaja muuttanut suhtautumistaan aikansa ihmisiin eri aikana kirjoitetuissa teksteissä? Mikä on voinut saada aikaan tällaisen muutoksen?
 - i. Mitkä sanat ovat tyypillisiä sille aikakaudelle ja onko sanojen merkitys muuttunut aikojen saatossa?
6. Kuka puhuu ja ketä siteerataan?
- a. Jumala ja hänen valittunsa eivät ole ainoita henkilöitä tai olentoja, jotka puhuvat Raamatun lehdillä. Myös jumalattomat ihmiset, enkelit ja demonit, ja itse saatana puhuvat siellä. Niinpä meidän on luettava tarkoin ja katsottava, kuka puhuu, että emme uskoisi jumalattomien ihmisten ja saatanan valheita totuuden sanaksi.
 - b. Raamatun kirjoittajat siteeraavat välillä Raamatun ulkopuolisia lähteitä kuten juutalaisia taruja, apokryfejä ja antiikin runoutta. Näiden kirjojen sanoma ei ole välttämättä kokonansa totta, vaikka niitä on lainattu Raamattuun.

Jotta ymmärtäisimme luetun oikein, tulee meidän miettiä ensin sitä, mitä kirjoittaja on tahtonut sanoa alkuperäiselle lukijakunnalle. Sanojen alkuperäinen merkitys paljastuu sillä tavalla parhaiten. Mikään myöhempi tulkinta sanojen merkityksestä ei saa kumota niiden alkuperäistä merkitystä. Kun tiedämme tämän, niin voimme pohtia sitä, mitä sanottavaa tekstillä on myöhemmille aikakausille ja meille, jotka sitä nyt luemme.

Uutta testamenttia tulee lukea Vanhan testamentin valossa. Jos meillä ei olisi lainkaan Uuden testamentin kirjoituksia, niin kuinka moni osaisi muodostaa pelkän Vanhan testamentin perusteella kolminaisuusopin tai uskaltaisi väittää Israelin messiasta Jumalaksi, joka on luonut koko maailman? Tuskin kukaan. Mutta koska Vanhaa testamenttia on luettu 1700 vuoden ajan katolisten isien opetusten mukaisella tavalla, ei kovin monelle ole tullut edes mieleen kyseenalaistaa näitä opetuksia. Olisiko nyt kuitenkin aika?

Jumala ei vihastu siitä, että pyhiä kirjoituksia tutkitaan rauhassa ilman pelkoa ja ajan kanssa. Jumala ei tahdo sitä, että me uskoisimme sokeasti muiden kehittämiä opetuksia ja Raamatun selityksiä, vaikka ne kuulostavat ristiriitaisilta ja järjen vastaisilta. Jumala ei tahdo, että me uskomme sokeasti "mysteereihin", joita ei voida ymmärtää. Kolminaisuus- ja kaksiluonto-opit ovat nimenomaan mysteereitä, joita järki ei voi käsittää. Niihin on vain sokeasti uskottava tai muuten "..."

Jumala tahtoo sokean uskon sijaan, että ottaisimme asiasta itse selvän. Jos aiempi näkemyksemme siten vahvistuu, niin Jumala on siitä mielissään. Jos aiempi näkemyksemme on oikea, mutta jotkut

sen perustelut ovat virheellisiä tai riittämättömiä, niin Jumala on mielissään, kun hylkäämme nämä huonot perustelut. Sillä tavalla myös meitä kuulevien ja lukevien näkemykset vahvistuvat! Jos taas aiempi tulkintamme osoittautuu vääräksi ja muutamme mieltämme, niin Jumala on siitä aivan erityisen mielissään, sillä "totuutta hän halajaa salatuimpaan asti".

Kun tutkimme kirjoituksia, niin meidän tulee huomioida myös lajityyppi, jota kirja edustaa. Vertausten, runojen ja laulujen kielikuvia ei ole tarkoitettu aina ymmärrettäväksi kirjaimellisesti. Näyt ja ilmestykset eivät kuvaa aina todellista tapahtumaa. Niiden tarkoitus on opettaa, rohkaista, lohduttaa, nuhdella tai varoittaa meitä. Profetioiden tarkoitus on lisäksi ennustaa meille tulevia. Jos muistamme tämän, niin luemme hieman eri näkökulmasta viisaukirjallisuutta, lauluja ja profetioita kuin esimerkiksi Israelin kansan historiaa tai Mooseksen lakia.

Raamattua tulee lukea kokonaisuutena, joka on jaettu pienempiin kokonaisuuksiin, kirjoihin ja kirjeisiin. Kukin kirja ja kirje jakaantuu puolestaan pienempiin kokonaisuuksiin aiheen tai sen ajankohdan mukaan, milloin ne on kirjoitettu tai mitä aikaa koskemaan profetiat on kirjoitettu. Saman kirjoittajan eri kirjoituksia on syytä verrata keskenään ja etsiä niistä yhtäläisyyksiä sekä eroja. Meidän tulee huomioida ajanjaksolle tyypillinen kieli ja se, onko sanoja käytetty eri merkityksessä eri aikakausina. Myös kirjoittajan elämäntilanteessa tai ympäristössä on saattanut tapahtua muutoksia, jotka ovat voineet vaikuttaa kirjoituksen sisältöön tai tyyliin.

Erittäin tärkeä huomioitava seikka on tutkia kirjoituksista sitä, kuka milloinkin puhuu ja kenelle. Raamatussa eivät puhu vain Jeesus, profeetat ja apostolit. Siellä puhuvat myös jumalattomat ihmiset, demonit ja itse saatana. Jotta et väittäisi jumalattomien ihmisten taikauskoa tai paholaisen valheita Jumalan sanan totuudeksi, ota huomioon se, kuka puhuu ja kenelle. Sekin on tärkeää kenelle sanat kohdistetaan, jotta voitaisiin ymmärtää sanoihin sisältyvä satiiri tai ironia. Huomaa vielä se, että Raamatussa on lainauksia Raamatun ulkopuolisista lähteistä kuten juutalaisista taruista, apokryfeistä ja pakanoiden runoteoksista. Vaikka näitä lähteitä siteerataan, ei se tarkoita sitä, että niiden sanoma olisi totta edes siteeratussa kohdassa puhumattakaan koko sanomasta.

Oman ongelmansa Raamatun ymmärtämiselle antavat monet käänösversiot, jotka poikkeavat toisistaan välillä hyvinkin paljon. Sanoman merkitys voi kokonaan muuttua, kun sanat on käännetty eri tavalla eri kääntäjien toimesta. Vaikka Raamatun kääntäjän ei pitäisi kääntää kirjoituksia puolueellisesti oman teologisen näkemyksensä tueksi, niin he ovat kuitenkin tehneet juuri niin. Kukin käänös mukailee kääntäjän uskomuksia ja tulkintoja, joten yksikään käänös ei ole puhdasta Jumalan sanaa. Jotta emme erehtyisi luulemaan kääntäjien tulkintoja Jumalan sanan totuudeksi, on meidän kyettävä tutkimaan alkuperäisiä käsikirjoituksia niiden omalla kielellään.

Niin kuin huomaat, on Raamatun lukeminen ja oikean ymmärryksen saaminen haastava tehtävä. Meidän on käytännössä mahdotonta ymmärtää kaikkia kirjoituksia oikein ilman kunnollisia apuvälineitä Raamatun tutkimisessa. Meidän tulisi tuntea Raamatun ajan historia, kansat, kielet, kulttuuri, tavat, uskonnot, maantiede ja biologia, jotta ymmärtäisimme kirjoituksia paremmin. Jotta se onnistuisi, on meillä onneksemme käytössä monia eri työkaluja tiedon löytämiseksi. Näitä ovat:

- Sanakirjat
- Interlineaarit (käännös ja alkukielen teksti rinnakkain sanasta sanaan)
- Selitystekokset (kommentaarit)
- Tietosanakirjat (muutkin kuin Raamatun tietosanakirjat)
- Historian teokset (muutkin kuin Raamatun historiasta kertovat teokset)
- Antiikin ajan aiheita sivuavat kirjoitukset
- Raamatun arkeologiaa, biologiaa ja maantiedettä käsittelevät teokset

- Tutkielmat, artikkelit ja muut julkaisut
- Opetussaarnat

Suosittelen lukijoille internetistä löytyviä työkaluja [Blue Letter Bible](#), [Bible Hub](#) ja [the Christian Classics Ethereal Library](#). Sinun tulee osata englantia, jotta hyödyt näistä lähteistä. Muita hyödyllisiä apuvälineitä ovat mm. Novum, Iso Raamatun Tietosanakirja, Raamattu kannesta kanteen, MikroRabbi ja erilaiset Raamattuhaut sekä suomeksi tai englanniksi käännetyt apokryfikirjat. Näitä kaikkia ja myös Raamattua tutkittaessa on hyvä muistaa, että kukin kirjoitus kuvastaa tekijänsä teologisia näkemyksiä ja voi olla siten harhaanjohtava.

On selvää, että kaikilla kristityillä ei ole aikaa tai kykyä tutkia Raamattua niin perusteellisesti, että he voisivat muodostaa kannan kaikista esiin tulevista teologisista kysymyksistä. Jumalakaan ei vaadi meiltä enempää kuin antaa. Jos emme ymmärrä jotakin asiaa, niin meidän ei tarvitse muodostaa mielipidettä siitä. Me voimme jättää kantamme avoimeksi ja sanoa: "En tiedä." Me emme saa asettua sokeasti ja puolueellisesti jonkin tulkinnan puolelle ja jotakin toista tulkintaa vastaan. Sellainen olisi syntiä.

Jumala kunnioittaa rehellistä ja vilpittöntä ihmistä, joka ei tiedä kaikkea ja uskaltaa sanoa, jos ei ymmärrä jotakin asiaa. Jumala ei vaadi meiltä mielipiteen muodostamista ja kannanottoa tässäkään asiassa, vaikka ihmiset pelottelevat meitä katolisilta isiltä opitulla ja seurakuntien johtajien opettamalla tavalla. Kun he sanovat eri tavalla uskovien joutuvan helvettiin ja uhkaavat epävarmoja sieluja yhteydestään erottamisella tai kadotuksella, niin muista meidän herramme Jeesuksen kristuksen sanat:

"Minun Isäni, joka on heidät minulle antanut, on suurempi kaikkia, eikä kukaan voi ryöstää heitä minun Isäni kädestä." (Joh. 10:29)

Kun tähän uskot, niin et anna heidän uhkailujensa peljästytää sinua. Ole turvallisin mielin, herra ei sinua hylkää eikä jätä, vaikka et kaikkia asioita ymmärtäisi. Jeesus tunnustaa sinut isämme edessä tulemuksessaan, vaikka olisit erehtynyt vilpittömästi jossakin opin kohdassa. Vain paatuneet synnintekijät joutuvat ikuiseen eroon Jumalasta.

Jeesus tuomitsee meitä sen mukaan, miten me kohtelemme lähimmäisiä ja elämme tätä elämää. Ei hän tuomitse meitä sen mukaan, miten katolinen kirkko tai protestanttiset seurakuntien johtajat meitä tuomitsevat. Kohtele sen vuoksi lähimmäistä niin kuin itseäsi ja rakasta kaikkia ihmisiä. Sen käskyn Jeesus on meille antanut ja sitä meidän on hyvä noudattaa sydämen mielihalusta, ei pakosta tai tulevan tuomion pelosta.

Petteri Haipola 4.1.2015